

SLOVENSKI NAROD.

Izda vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za šijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopetdesetkrat 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se vrnijo izročiti. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Rim 20. februarja. Kardinal Pecci je bil za papeža izvoljen in je sprejel ime Leo trinajsti.

Berlin 19. februarja. V državnem zboru nemškem je na Beningsenovo interpelacijo o orientalnem vprašanju odgovorjal sam Bismark in rekel: Mirovne podloge se ne dotikajo interesov Nemčije tako, da bi mogla iz svojega dozdanjega vedenja prestopiti. Bojazni zaradi Dardanel niso opravičene. Uradnega pojasnila, kako se ima Nemčija držati, Bismark ne more dati, ker je še le danes dotične dokumente dobil. Bismark ne veruje v evropsko vojsko, ker bi morale one vlade, ki bi šle proti Rusiji, prevzeti odgovornost za turško dedščino. Nemčija je za pospeševanje konference, katera bode morda v prvi polovici marca sešla se. Bismark odbija odločno vsa terjanja, naj bi se Nemčija vmešala. Nemčija hoče pošteno posredovati, ali neče imeti posla posredovalnega sodnika v Evropi.

Dunaj 19. februarja. Državnega zbora zbornica poslancev je sprejela s 159 glasovi proti 130 col na kavo z 20 gl., za žgano kavo 26 gl. in za kavine surogate po 6 gl.

Carigrad 18. februarja. Britanska flota je šla od Mudanija-baja v Tuzlo, 17 angleških milj od Carigrada.

Dunaj 19. febr. („Pol. Corr.“) Po današnjih poročilih iz Aten v Tesaliji teče kri precej močno. Turški prostovoljci iz Azije so grške prebivalce iz vasi Pesile in Levke posekali. Na drugej strani raste grška vstaja v Tesaliji. Vstaši iz Pelijona so se v Mokrinici utrdili. V Epiru so bili krvavi boji pri Radovici in Karaci.

Vojska.

Angleži so se na morji še malo več od Carigrada proč pomaknili, znamenje, da vendar nemajo poguma vojske začeti. Tudi naši Magjari so prenehali vpiti po vojski, tako, da je celo položje mnogo mirneje postalo in menda za kake 14 dnj tudi ostane. Kaj pa potlej, tega nihče ne ve.

Kakor se „Pol. Corr.“ poroča, poslal je veliki knez Nikolaj rumunskemu knezu prve pogoje miru. Poveljniki v Sillistriji, Ruščuku in Vidinu so rekli, da ne morejo prej tvrdnjav izprazniti, predno iz Carigrada ne dobedo fermana, zaradi česar se je predaja še nekaj časa zakasnila. — Od 13. februarja se iz ruskega glavnega kvartirja telegrafira čez Carigrad in Odeso v Rusijo.

Dunajska vojaška „Wehr Ztg.“ je prinesla nekaj števil, ki bi imele dokazovati, da v kakej avstrijsko-ruske vojski bi Avstrija več vojakov na noge mogla postaviti nego Rusija, in bi torej Avstrija zmagala. Ali „N. Fr. Pr.“ pravi na to: „Da se „Wehr Ztg.“ oglašja za zmago, to nas prav skibi, kajti l. 1866 je ravno tako s številkami dokazovala in prorokovala, da bode Avstrija nad Prusijo zmagala, l. 1870 pa, da bode zmogla

Francoska. Njeno zdánje prorokovanje je torej nov uzrok, da naj Avstrija mirna ostane.“

O ruskih nadaljnih vojnih pripravah se piše iz Bukarešta v „N. Fr. Pr.“ 12. febr.: Zopet danes sta dva nova ruska polka z več baterijami marširala skozi naše mesto. In to vidimo vsak dan uže več tednov. V Moldavi je pa vojno gibanje baje še večje. Tu se misli, da je Rusija odločila se, vse vspehe, ki jih more imeti iz svoje zmage, prikoristiti si. Nobenega svojega uveta ne bode nazaj vzela. (To se razumeje, in ne-spametna bi Rusija bila, ko bi nemškutarjerna in Magjarom za ljubo bila zastoj kri prelivala. Ur.)

Ali Slovanstvo napreduje?

Star pregovor pravi, da se prijatelji sreče prijateljeve veselje; da ga pa zapustje drug za drugim, kadar se mu sreča izneveri. Slovan, zlasti Slovenci niso bili dozdanj nikoli in nikdar traini ljubimci sreče, tedaj tudi prijateljev nij bilo, kateri bi se njih zbog sreče držali. Nasprotno, ko so nastopili za Slovanstvo milejši dnevi, zapustili so njih celo prijatelji na videz, iz strahopetnosti in zavida. — Slovanom na jugu nij bilo več živeti pod strašnim jarmom sto in stoletne sužnosti. Brez lastnega posestva, po sili hlapci in sužnji po posestvih turških oderuhov in zatiralcev, v vednej smrtnej nevarnosti, naveličati so se morali nečloveškega robatva. Obupali so, in obup pritisnil jim je meč v roke, da poskusijo borbo za zboljšanje svojega stanja, ali da častno padejo v borbi za svobodo. Njih pravična borba opozorila je sorodna plemena

Listek.

Bolgarija in Bolgari.

(Spisal Franjo Potočnik.)

Mej vsemi narodi evropske Turčije stoje Bolgari, bodi si po svojem številu, bodi si po razširjenosti svojega jezika v prvi vrsti. Bolgarija namreč nij samo to, kar je danes na navadnih zemljevidih pod tem imenom narisana, ampak bolgarska stanišča in bolgarski jezik segajo od severne Dobruče do Soluna na jugu, od vzhodne arabanske meje do Črnega morja; bolgarska stanišča in bolgarski jezik obsegajo celo staro Mizijo, Macedonijo in Tracijo, čez 4000 kvadratnih milj z blizu šest milijoni bolgarskih prebivalcev.

Geografija in zgodovina bolgarskih dežel sta v zadnjih 40 ali 50 letih predmet neprestanih preiskavanj. Rusi, kakor Hilferding, Grigorovič, Makušev in dr.; Srb Rajič, Hrvata Rački in Matković, Čeh Šafařík, Francozje Amie Boué, Ciprian Robert in dr., Nemci Grisebah, Kiepert in dr., in v najnovejšej dobi

Čeha Konstantin Ireček in Felix Kanitz, so temoto, katera je še v začetku našega stoletja na teh deželah ležala, nekaj razsvetlili.

Ime „Balkan“ je danes povsodi in vsem znano. Ta Balkan, o katerem se je še v 18. stoletju mislilo, da sega od Jadranskega do Črnega morja, in da je le ena sama vrsta gorovja od zahoda do vzhoda, brez razpoklin ali rež, se začena z Ivanovo livado (Ivanovim travnikom), na voglu Srbije in pašalikov Niša in Vidina. Ime „Balkan“ je turško in ne pomeni ničesa drugzega nego „gorovje“ (gebirge). Bolgari imenujejo ves Balkan od njegovega začetka pri Timoku do Črnega morja „Stara planina“ in Turki zovejo ravno tudi ta celi Balkan: „Hodža Balkan“. Iz tega imena Hodža Balkan so nekateri nemški geografi skovali: „Ho-her Balkan“. O tem „Ho-her Balkanu“ ne vedo ni Bolgari ni Turki ničesa, ker sta imeni: „Stara planina“ in Hodža Balkan splošni imeni celega Balkana, od njega začetka pri Ivanovej livadi do Črnega morja. Da imajo posamezni kraji Stare planine tudi posamezna imena, je naravno in samo ob sebi razumljivo; ali tudi

mej posameznimi imeni ne nahajamo pri najboljših geografih „Hoher Balkan“, zatorej je le kompletna zmeta nemških geografov, ako v zemljevidih Turčije ali Bolgarije: „Stara planina“ na zahodnej strani pogorja, a v sredi njihov „Hoher Balkan“ vidvamo, kateri samo njihovej domišljiji zahvaljuje existenco. Žalibog se je ta napaka tudi v naš slovenski atlant vrinila, ker je ravno tudi na zahodnej strani označena: „Stara planina“, na sredi: „veliki Balkan“, a bolj proti vzhodu vidimo: „mali Balkan“, in prav na vzhodu pri Črnem morji je „Hemus“ narisana.

Posamezna imena Stare planine od zahoda do vzhoda so, prva: Planina svetega Nikole. To ime je temu kraju dal Kanitz, in sicer zavoljo ondi ležeče, v preteklem in tudi v tem letu večkrat imenovane soteske svetega Nikole (St. Nikolai-pass). Drugi posamezni kraji Stare planine so: Berkovska planina, Vračanska planina, Murgoš planina, Bunovska planina, Mirkovska planina, Zlatiška planina, Suha planina, Laženska planina, Kličurska planina, Trojanska planina, Tverdijska planina in druge.

ter njih je privedla čez malo časa na bojišče. Huda in trda borba je nastala, na tisoče zvestih sinov matere Slave je prošlo kri za obstanek svojih bratov. Sreča njim je bila od kraja nemila. Sovrag vzdignil je, zbravši poslednje moči, ponosno svojo glavo — njegovi prijatelji so radosti poskakovali, češ, Slovanstvo je brž pri vstopu na bojišče zmagan in uničeno, turška sila je nezmagljiva. Ogrski razsvitljevali, slavili so zmago Turkov in ugonobljenje Rusov pri Plevni. Strah in trepet izginil bil je na mah iz src viteških Ogrov; vpili in zabavljali so po svojih časnikih na Slovanstvo, grdili ga, kolikor so bili po svojej surovosti in razburjenej fantaziji le zmožni. Pridigovati boj proti Slovanstvu so opustili, kar so itak Slovanstvo za vselej potrto smatrali. Da so njim turkoljubi vseh držav in dežel zvesto pomagali, nij nikomur neznan.

Toda, Slovanstvo je napelo svoje moči, pomnožilo njih ter ni za trenotek nij opustilo svojega cilja. In spremenilo si je res stanje. Kakor Abdul-Kerim nij iztrebil Slovanstva, akoravno so mu bili poslali Magjari zlat meč v priznanje in v izpodbujo, tako ga tudi Osman-paša s svojo armado v Plevni nij uničil, marveč je prišel s celo svojo vojsko Rusom v roke, tako tudi Turki v Šibki nijso Rusom mogli zabraniti pota do Carigrada. Turki bili so povsodi tepeni od Rusov, zmagani od Srbov in Črnogorcev. Slovanstvo storilo je v kratkem take velike in nenavadne čine, da je svet jel strmeti, ker njih od Slovanov nij pričakoval. Kaj pa Magjari in njih zavezniki proti Slovanstvu?

No, ti so bili pred svetom zaradi svojega krivega prorokovanja, češ, da je Turek Slovanstvo pokopal, osramočeni. Star strah in trepet se njih je zopet lotil. Vsak dan bil je po njih mnenju „casus belli“ stvorjen. Agitacija za boj proti Rusu in drugim s Turkom se borečim Slovanom jela se je zopet širiti. Po boji so vpili v svojem zboru, po boji so kričali pri vseh javnih shodih. Govorili so celo v imenu Avstrije kakor v imenu „magjarorsaga“, kakor sploh imajo ti „patrijoti“, kadar je govor o vojski ali kakem plačilu, Avstrijo in le Avstrijo v ustih, čeravno drugod povsod poznajo le svoj magjarorsag in pre-

krasen svoj izrek „extra Hungaria non est vita“ etc.

Magjarski časniki pisali so o Slovanstvu tako, kakor bi bili vsi zblazneli. Polastila se njih je manija, da so začeli odločno preganjati Slovanstvo v lastnej deželi, ker se drugi Slovani za njih vpitje in hujskanje nijso dosti zmenili. Umazane duše so podkupovali zle priče proti čistim slovanskim značajem, samo da so njih spravili v ječo — kakor Miletiča. Njihovi ljudje puntali so se slobodno na Erdeljskem, to nij vznemirjalo patrijotov à la Helfy, Verhovaj in drugih. Slovani pod ogersko krono še šarpije nijso smeli cufati za ranjene brate. Tako razumevajo Magjari in njih privrženci enakopravnost, tako so na Ogorskem in še nekje drugod Slovani enakoveljavni pred zakoni.

Da še ne mirujejo in ne bodo mirovali, to je naravno, ker je njih brat Turek na pol uže pokopan, ker je od Slovanov odvisno, ali ga zadavijo celo, ali mu velikodušno še puste živeti, dokler sam od slabosti ne pogine. Magjari marveč ravno zdaj z vso silo nadaljujejo boj proti Slovanstvu po časnikih in brošurah. Turkoljubi v Avstriji, se ve da, njim zvesto pomagajo.

Ko je tedaj pred kratkim prišla v Buda-Pešti knjižica na svitlo pod naslovom „A Felvidék“, prinaša „Neue Freie Presse“ 14. t. m. članek „der Panslavismus in Ungarn“, govoreč o tej knjižuri Bele Grünwalda.

To delo je po zadržaju delo renegatskega Nemca, kateri dela iz obrekovanja dobiček in posel. Da je pisatelj Grünwald magjarsk šovinist, priznava drug magjar ember sam v dopisu.

Podlo obrekovanje in denunciranje pa v istini je, ako Grünwald v navedenej knjižici piše, „da se nahaja cela zgornja Ogerska v rokah ruskih (!) agentov, katere plačujemo mi.“ Kdo je ta mi, nij lahko razumljivo, ker Magjari za druge še potrebnejše reči nemajo denarja, ter jemljejo v „shrambo“ onega slovanskih Matic, nemških Saksov, ali hrvatske granice.

Kdo pa so ti „ruski agenti“ po mislih tega učenjaka? Ubogi narodni učitelji in duhovniki. Ali je mogoče, da mož zdravih možja nov kaj takega piše, all je mogoče kaj takega

pisati temu, kdor spoštuje pravico in ljubi resnico? Ne, in stokrat ne.

Do takega pisarenja privede človeka le strast, slepo zavidanje. Kar se nahajajo mej Slovani po zgornjej Ogorskej učitelji in duhovniki, kateri ne zatajujejo svoje narodnosti, kateri nijso postali izdajice svojega naroda, Magjarom na liubo, demuncira njih grda duša višjega uradnika renegata kot „ruske agente“. Od prvega do zadnjega prešel je ta „vzor poštenega ogerskega uradnika“ vse učitelje in duhovnike, kateri delajo pronagando za „panslavizem“ in katerega se Grünwald z Ogrji vred bolje boji, kakor hudiča samega. Naštel je vseh vkup 357, in sicer je mej katoliškimi duhovniki 268, mej luteranskimi 99 takih panslavističnih agentov.

„Srce boli človeka“ — pravi Grünwald — „ako vidi lepe kraje „blažene ogerske dežele“ v posestvu Slovanov, kjer so pred kratkim bili le Magjari“. Tamonjni Slovani začeli so se po dolgem zatiranju po Magjarih zavedati svoje narodnosti, osnovali so si narodne učilnice in narodne gimnazije s svojim krvavo zasluženim denarjem, katere so pospeševale duševno povzdigo Slovakov, širile narodno probujenje.

Ker se teh 1.800.000 Slovakov nij pomagiarilo, zategadelj zdihuje in jadikuje Grünwald v svojej knjižuri, ker ob enem sam priznava, da so Slovaki najboljši državljani in ljubijo svojo domovino. Ako graja on ogersko vlado, da ne postopa ostro dovoli proti „agentom panslavizma“, tako lahko vsakdor izprevidi, da je Grünwald ena izmed onih surovih in krutih duš, katere nijso s tem zadovoljne, da se ogerskim Slovanom zapirajo učilnice in drugi izobraževalni zavodi, da se zatira njih jezik, da se njim po sili jemlje denar, namenjen narodnim zavodom. To nij dovolj; morali bi se s silo spreobrniti v Magjare, ali zapreti za vse življenje v temne ječe. Magjar in Turek ustvarjena sta za vladarje, vsi drugi so hlapci. Tako mislijo Magjari in njih pristajaši.

Toda, čem huje vpijejo in zabavljajo Magjari in njih privrženci proti Slovanom, tem bolj morajo Slovani sprevidati, česa imajo od Magjarov pričakovati. Boj Rusov s Turkom približal je Slovane družega družemu. Moči Slo-

Najvišji in najdivjejši del cele Stare planine je mej soteskama Šibko in Slivno, 15 milj dolžine. Skoro vse stoletje je to skoro neprehodljivo gorovje najljubše stanovanje bolgarskim hajdutom. Vsak vrh, vsaka soteska, vsak studenec teh krajev ima pri njih svoje ime, svoje glase ali guče in svoje pesni. Strašnost teh krajev ilustrira hajdutski vojevoda „Panajet Hitio“.

Panajet Hitio je bil sin bogatega ovčarja, rojen 1830 leta v Slivni; on je bil junašk, izveden, mož dobrega srca. Razbojništvo, plenljivost in grabežljivost Turkov so ga zgodaj prisilile, svojo srečo na Starej planini iskati si, kjer je bil vojevoda „Hajdutov“. Pisal je znamenite originalne memoire, katere so bile leta 1872 v Bukareštu natisnene. Panajet piše o divjosti Stare planine tako-le: „Silni veter divje brije; beli sneg bliščeče sveti; žalujoče hrumé reke in potoki; volkovi tulijo v goščavi; zimne tice kriče nad nami; sicer nij videti ni slišati ničesar; strašno težko nam je naprej se pomikati; do beder se človek udara v sneg; to noč nijsmo dalje nego 300 korakov prišli.“

In preko tega strašnega, skoraj neprehodljivega gorovja so Rusi v letošnej prehudej zimi kanone in celi moderni vojaški trén na ramah prenesli! Da, opravičen je izrek avstrijskega časnika, kateri je rekel, da ruski prehod Stare planine višje vredi od prehoda Hanibalovega preko italijanskih planin.

Ako pa pogledamo iz teh divjih krajev Staroplaninskih gozdov, katerih še spekulativna sekira kupčijstva nij dosegla, kjer še dandenes neštevilna debela hrastovine in drugega, za prihodnost obrtnije neprecenljivega, lesa stoje, kakov kras, kakova lepota narave se nam kaže v tem čudovitem svetu! Kar severna, južna, vzhodna in zahodna stran Evrope rodi, to roditi zamore balkanski polotok; kar Poljaki „Črni zem“ imenujejo, kar Banatu bogatijo daje, vse to in še več nahajamo v bolgarske zemlji.

O čarobnej krasoti bolgarske zemlje pri Belgradžiku piše Blanqui: „Soteske Clioule v Provençe, defilé v Pankorbu na Španjskem, italijanske planine, Pirineje, najdivjejši tirolski in švicarski hribi nemajo nič, kar bi tej le-

poti podobno bilo“; nadalje o romantiki razgleda s hriba „Rila“, od katerega Boué pravi: „Dolina Tempe ob visokem Olimpu je romantična, Vodena na Macedonskem je velikanska in prelepa, ali razgled z Rila preseza vse. Kje na svetu,“ pravi Boué dalje, „je kaj enakega? Sofija in Ril sta neločljiva, kakor Napolj in Vezuv“; o prelepej, imenitnej, starodavnej rezidenci bolgarskih carov, „Trnovem“, o sedanjih jezerih in bliščečih krajih reke Strimona. o vsej tej rajskej sliki in o mnogem drugem spregovorim kak drugi krat. Za sedaj sem se bil samo namenil podati nekatere odlomke iz novejšje zgodovine bolgarske dežele.

Olkar so bili Turki pred več kakor 400 leti jugoslovanske kraje podjarmili, vse do četka našega stoletja je bila Bolgarija iz vsega političnega in cerkvenega življenja izbrisana. Učenjaki, kateri so v istem času začeli organizem in razmere slovanskih jezikov preiskovati, so le po dolgem trudu prišli do prvih malih poročil o bolgarskem jeziku. Dobrovski je 1814. leta bolgarščino le za drug dialekt srbskega jezika držal in 1815. leta

vanstva pokazale so se prvokrat take, da se ne bode več preziralo v bodočnosti. Ta edini čin, da je ravno Slovanstvo največjemu in najhujšemu sovražniku Evrope in evropske kulture dalo smrtni udarec, bode na veke v zgodovini pričal o njegovej moči in velikosti. Ta moč in velikost bode tudi počasi ozdravila ogerski in še kak drug šovinizem, ter bo ohladila sovraštvo do Slovanstva.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. februarja.

Naš *cesar* je dobil, kakor angleška „Morning Post“ pripoveduje, od ruskega carja pismo, v katerem car skuša različnosti v mislih mej Rusijo in Avstrijo izravnati. Avstrijski Slovani moramo le želeči, da bi se mu to posrečilo.

V *državnem sboru* je bil torej sprejet colni tarif, ki odločuje po draženju kave, od 16 gld. na 20 gld. na dvojni cent cola. Kakšna agitacija je bila po vseh ustavovernih mestih in povsod zoper ta finančni col! Koliko peticij se je izročilo proti podraženju kave! Celo ministerstvo je zaradi tega bile odložilo svojo službo, ker so poslanci nekaj trdovratni kazali se. Zdaj se je našla večina, da je 4 gld. na dopel-cent povišanega cola naložila! Dozdaj imamo le še telegrafično poročilo, torej se še povrnemo k temu.

Vnanje države.

Bismark je govoril in izrekel, da pričakuje, da se bode občni mir v Evropi ohranil. To je važno. Sicer hočemo počakati, da čujemo družih narodov sodbo o odgovoru nemškega in naših ministrov na interpelacijo zaradi orientálnih zadev.

Iz *Peterburga* se piše v angleške „Times“, kako ruska družba misli o miru: namreč, da je premalo, kar Rusija terja za izgubo 100.000 mož in milijon rubljev. Sultan naj ima Carigrad in ozko črto evropske zemlje ob morji, da bode čuvaj Dardanel. Avstrija ne more trpeti, da se dalje slabo vlada nad slovanskimi rodovi (v Turčiji), Bulgarija se mora pred razbojniki varovati, zato začasno zasesti. Če Avstrija hoče materijalnih poroštev, naj Bosno in Hercegovino zasede.

Iz *Belgrada* hoče „Pr.“ vedeti, da so Srbi nezadovoljni s tem, kar jim Rusija namerava dati turške zemlje stare Srbije. Knez je še vedno v Nišu.

V *angleškem* parlamentu so 14. t. m. trije govorniki napadali Avstrijo. Nij čuda, da so kramarji hudi, ker jim Avstrija neče po kostanj v ogenj iti, kakor bi radi.

Angleške novine trde, da je mej *Turčijo* in Rusijo gotova zveza, ki je obrnena proti Angležem. Ta tema angleški listi tem raiši raztegujejo, ker hote s tem vojne strasti naroda razpihati.

Sicer se pa tudi „Pol. Corr.“ piše, da je Server paša rekel bogatemu bankirju Zarifi v Carigradu tako le: Evropa nas je zapustila, ko je nas prej na boj z Rusijo naščuvala. Zdaj nam ne ostane drugega, nego vreči se Rusiji v naročaj. S tem še mnogo dosežemo. Rusija nas v Evropi še potrebuje. Rusija bode rajša imela malo slabo Turčijo na Bosporu, nego novo državo, ki bode od vse Evrope garantirana. Naša eksistenca je bila dozdej evropska, odzdaj je ruska potreba. Središče turške politike je od zdaj v Azijo postavljeno. Če nij sultan več evropsk vladar bode azijsk, in kalif nad 100 milijoni Muhamedanov. Kot azijska moč si pa ne more Turčija nobene boljše zaveznice želeči kot Rusijo, in nema nobene večje protivnice, nego je Anglija.

Iz *Rima* se poroča, da so republikanci hoteli narediti javni shod, na katerem bi grajali garantijsko postavo in vlado, ka je prespravljiva nasproti vaticanu. Piše se, da vlada tega meetinga nij htela dovoliti. — V Italiji trezni politiki menijo za gotovo, da bode novi papež ravno tako postopal kakor je papež Pij IX. V „Diritto“ piše nek cerkven politikar Guerrieri-Gonzaga in omenja, da so skoro vsi kardinali od Pija IX. imenovani, kako bi se torej moglo misliti, da se bode večina našla, ki bi papeža volila, kateri bi bil proti Piju, ali njegovemu delovanju. Vlade ne bodo mogle nič vplivati.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) bode 22. febr. ob 5. po polu dne imel javno sejo. Na dnevnem redu je mej družim tudi poročilo o letošnjih dopolnilnih volitvah.

— (Umrli) je predvčeranjem tu penzionirani deželne sodnije oficijal Matija Zemlič (Semlitsch).

— (Iz Šmarija pod Ljubljano) se nam piše: Pogreb dekana Broliha je bil v ponedeljek 18. februarja velikansk in je kazal kakó priljubljen in spoštovan je bil pokojni dekan pri vseh farmanih in okoličanah. Zbralo se je bilo na tisoče kmetskega ljudstva iz vse dekanije, mnogo pogrebcev prijateljev iz Ljubljane in 21 duhovnikov, njim na čelu monsignore Luka Jaran, kateri je mesto zbolelega stolnega dekana g. Volca vodil sprevod. Na čelu sprevoda je hodila šolska mladež s črno ovito zastavo; truplo ranjcega dekana

pa so nosili najbolj odlični posestniki šmarske fare. Po odpetih biljah govoril je g. Jaran s prižnice o delovanji vrlega umrlega dekana, ki je bil slika svojega stanú, obče priljubljen in časten. Rodil se je dekan Brolih v Št. Jurju na Gorenjskem, bil zdaj star 65 let, v Šmariji je 17 let bil kot dekan. Ko so truplo ranjcega izročili črnej zemlji, obsuli so venci šolske mladine in deklet rakev ranicega blazega moža, in malokatero oko je ostalo suho, ko so šmarske pevke in pevci zapeli: „Blagor mu, ki se spočije“. Vsa dolenjska stran pa žaluje, da je izgubila tako nenadoma gorečega duhovnika, navdušenega rodoljuba in izvrstnega prijatelja.

— (Iz Ljutomera) se nam poroča: Obilno obiskovani volilni shod veljavnih mož je 19. t. m. postavil g. Ivana Kukovca, tukajšnjega posestnika in načelnika okrajnega zastopa, za kandidata deželnega poslanstva v našem in dveh sosednjih okrajih.

— (Cesar) je daroval 500 gld. iz svoje kase za zidanje šole v Radečah v krškem šolskem okraji.

— (Iz predporotnikov) Dne 18. t. m. je bil pred ljubljanskimi porotniki 19 letni kmetski sin France Župan od Predoslja tožen zaradi uboja. Vsled izvrstnega zagovora dr. Zarnika, ki je dokazal, da nij gotovo, kdo je mej udeleženci pri tepeži ubijalec bil, zanimali so porotniki glavno vprašanje z 11 proti 1 glasu, ali eventualno vprašanje zaradi teškega poškodovanja so potem potrdili. Zato je bil toženec na dve leti obsojen. Zagovornik dr. Zarnik je oglašil pritožbo ničevosti.

— (Kranjska hranilnica.) V občnem zboru hranilničnih udov 19. t. m. je prvosednik poročal, da se je premoženje v minolem letu pomnožilo za 518 339 gl. 6 kr. ter znaša koncem leta 1877 skupaj 12.835 385 gl. 67 kr., od katerih spada: 1. na posojila na zemljišča s pupilarično varnostjo 7.379.045 gl. 74 kr. 2. na posojila na državna dolžna pisma, zlato in srebro 277 453 gl. 60 kr. 3. na posojila tukajšnji zastavljalnici 102.000 gl. 4. na posojila na menice 487.566 gl. 89 kr. 5. Vrednost državnih dolžnih pisem in kranjskih deželnih dolžnih pisem za odvezo zemljišč zneso po kurzu 31. decembra 1877 3.328 947 gl. 50 kr. 6. od teh nevzdignene obresti zneso 6402 gl. 12 kr. 7. posojilo kreditnemu dru-

niti Kopitarjeva vednost v tej zadevi nij globočje sezala.

Prvo zanesljivo poročilo o bolgarskem jeziku so jezikoslovci dobili od ustanovnika nove srbske literature, Vuka Stefanovića Karadžića. Na izpodbudo Kopitarjevo je Karadžić 1821. leta v pismih dr. Fručiću o razločku srbskega in bolgarskega jezika poročal in 1822. leta je malo bolgarsko gramatiko izdal. Šafarik še leta 1826 nij nijedne novo-bolgarske knjižice poznal in je mislil, da Bolgari le mej Dunavom in Staro planino stanujejo; njih število nij višje od 600.000 cenil.

A vsemu temu se ne bodemo čudili, če pomislimo, da bolgarski narod preko 400 let nij bil nič drugega nego podjarmljena kristijanska raja in da je v obče ves balkanski poluotok bil dolgo prava evropska „terra incognita.“ V istem času še svet, razven za Moskale in Poljake, za nobednega Slovana vedel nij. Pod strašnim političnim tlačenjem Turkov in vsakojakim stiskanjem grških fanarijotov so bili Bolgari pozabili svoje velike minolosti, v katerih zlatih časih so še prosto

živeli pod svojimi carji in svojimi patrijarhi. Koliko da je Bolgarov in kje vse stanujejo niti oni sami nijso znali do najnovejših dnij; še menj pa so vedeli, da po drugih krajih sveta pobrateni jim slovanski rodovi stanujejo. Izobraženega Bolgara v istih časih nij bilo najti; kajti, kdor koli si je nekaj izobraženja pridobil, je nehal Bolgar biti; le v neizobraženem narodu sta se čista ohranila bolgarski jezik in bolgarska šega.

Cela stoletja so bile le popovske šole učilnice Bolgarom; ali namen vseh teh šol nij bil nikakor mladeniče za duhovenski stan pripravljati. Dijaki so se učili cerkvene knjige čitati in so imeli na izust znati odlomke iz psalmov ter apostolskih pisem. Samo da so apostole prebrali, pa so bili sè svojimi študijami pri kraji, kdor je znal evangelij, veljal je uže za silno učenega.

V začetku osemnajstega stoletja sta se začela mogočnost in vpliv fanarijotov, t. j. politične stranke carigradskih Grkov, širiti. Od tega časa je bolgarska narodnost čezdalje bolj pešala. V kratkem so si Grki vse škofijske

sedeže prisvojili, kar ima tam toliko več pomeniti, ker je v Turčiji škof — ne kakor pri nas samo duhovni pastir — ampak tudi posvetni zastopnik vlade. Tam so škofje v prvej vrsti zastopniki turške ustave in očitni prijatelji namestnikom sultanovim, za kar so potem „medžidie-red“ ter druga raznolika odlikovanja dobivali.

Precej ko so fanarijoti toliko oblast dosegli, odpravili so njih grški škofje doslej veljavno slovansko liturgiko iz cerkev in grški jezik je pričel vladariti. V ta namen so se popovske šole pogrčile; kratko za tem so uže bolgarski popi grške molitve kakor papige na izust blebetali. Pogrčavanje se je začelo v mestih, kjer so škofje bivali. Kristijanski prebivalci, izpoznavši, kako njih višji duhovni pastirji vse grško cenijo in hvalijo, a vse bolgarsko zaničujejo in grdijo, so se brez pomisleka podajali vsakovrstnim uredbam, da si so bile na kvar njihovej narodnosti ter samo pačenja starih lepih domačih obredov.

(Dalje prih.)

štva 147.213 gl. 4 kr. 8. službene kavnice 13.150 gl. 9. penzijski zaklad 80.000 gl. 10. vrednost lastnega realnega posestva znes 535.497 gl. 11. inventar in kancelijske oprave 6184 gl. 13 kr. 12. gotovina v kasi 471.925 gl. 65 kr. Skupaj 12.835.385 gl. 67 kr. Iz poročila se razvidi, da je bilo vloženih 420 prošelj za posojila na zemljišča, od katerih se je le 44 ovrglo zaradi premale vrednosti dotičnih posestev; 376 prosilcem pa se je dovolilo skupaj 748.536 gl. 62 kr. Hranilnica je manjše posestnike posebno podpirala, ker je več ko četrti del v preteklem letu na hipoteke naloženega denarja sledeče razposodila: 1300 strankam v zneskih od 100 do 300 gl. 1000 strankam v zneskih od 300 do 1000 gl. 500 strankam v zneskih od 1000 do 5000 gl. 200 strankam v zneskih od 5000 do 10.000 gl. druge $\frac{3}{4}$ spadajo na posojila v višjih zneskih. Hranilnica je občevala lansko leto s 95.191 strankami; denarni obrat je znesel 10.764 513 gl. 88 kr. Zasta vljalnica, katero je ustanovila in jo vzdržuje hranilnica v podporo revnejšega občinstva, je imela zgubo 2047 gl. 41 kr., katere plača hranilnica iz rezervnega zaklada. Kredito društvo hranilnično tudi minolo leto nij imelo posebnega uspeha zaradi neugodnih kupčijskih in obrtnijskih razmer. Občni zbor je dovolil, da se po predlogu ravnateljstva izplača tudi letos iz rezervnega zaklada, ki znaša 932.691 gl. 91 kr., v dobrodelne in občnokoristne namene: 1. za tukajšnji ubožni zavod 2500 gl. 2. za podeljeno obleko revnim otrokom v ljubljanskej čitalnici 150 gl. 3. za božično slavnost v oskrbovalnem zavodu malih otrok 150 gl. 4. za podporo ubožnim dijakom ljubljanske gimnazije 200 gl. 5. ubožnim dijakom gimnazije Kranjske 100 gl. 6. ubožnim dijakom gimnazije Kočevske 100 gl. 7. ubožnim dijakom gimnazije Novomeške 100 gl. 8. ubožnim dijakom ljubljanske realke 200 gl. 9. ubožnim dijakom učiteljskega izobraževališča 100 gl. 10. za podporo revnim učencem 1. mestne ljudske šole v Ljubljani 150 gl. 11. 2. mestne šole 250 gl. 12. za napravo učbenih sredstev v narodnih šolah za Kranjsko: a) „narodnej šoli“ 100 gl., b) „Schulpfennig“ 100 gl. 13. za podporo šolskih potreb za revna dekleta v tukajšnji nunskejši šoli 200 gl. 14. nunskejši šoli v Škofjeh Loki 100 gl. 15. protestantskejši šoli 200 gl. 16. za vzdrževanje tukajšnjega oskrbovalnega ustava malih otrok 200 gl. 17. tukajšnjemu bolnišnemu podpornemu in preskrbljivalnemu društvu 100 gl. 18. tukajšnji požarno-stražnej blagajnici 400 gl. 19. Za vzdrževanje tukajšnje Elizabet-detinske bolnice 200 gl. 20. v podporo revnim, iz civilne bolnice propuščenim, bolnikom 200 gl. 21. za brezplačne obede na graški univerzi, s posebnim ozirom na ubožne vseučiliščne dijake Kranjske 150 gl. 22. Delavskejši bolnišnji in invalidnej blagajnici 100 gl. 23. za gledališčno podporo 1877/78 450 gl. 24. revnim učencem ljudske šole za dečke v Novem mestu 100 gl. 25. mestnej godbenej kapeli 200 gl. 26. za revne učence tukajšnje živnozdravnice 100 gl. 27. tukajšnji mestnej dekliškejši šoli 100 gl. 28. delavskemu izobraževalnemu društvu 50 gl. 29. za podporo ubožnim učenkam ljubljanskejši izobraževališča za učiteljice 100 gl. 30. godbenej šoli filharmoničnega društva 150 gl. 31. v podporo tukajšnjemu društvu katoliških pomočnikov 50 gl. 32. Kočevskejši dekliškejši šoli 50 gl. 33. društvu „sv. Vincenca“ za podporo

tukajšnji hiralnici 200 gl. 34. Za podporo ljubljanskejši „azila za dečke“ 200 gl. 35. „Vincenc-konferenci“ pri sv. Jakobu za revne 100 gl. 36. Zdravniškemu društvu za Kranjsko kot pripomoček Löschnerjevej ustanovi za vdove in sirote zdravnikov 100 gl. 37. Tukajšnji siromašnici za napravo odev in slamnic 200 gl.

Razne vesti.

* (Pomagaj si kakor si moreš!) Ker je na Dunaji mnogo stanovanj praznih, je nek hišni gospodar, ki je ob jednom tudi zdravnik, jel priporočati stanovališča v svojej hiši s tem, da pravi: „kdor pride v mojo hišo stanovat, mu obljubujem zdravniško pomoč dati brezplačno, kadar koli bi je trebal“.

* (Mestno svetovalstvo v preiskavi.) „Narodni Listy“ poročajo, da se je zaradi neke goljufije in izneverenja pričela preiskava proti vsemu mestnemu svetovalstvu večjega mesta na Češkem.

* (Morilka.) Na Gališkem je žandarmerija prijela neko M. Firtlovno, katera ženska je za enkratno plačilo jemala od staršev otroke v odgojo, a jih je potem kar prej mogče z gladom in tepežem morila. Pod podomnje stanovanja so našli preiskovalci dva mrtva otročiča in o treh drugih tudi ne taji, da jih je usmrtila. Zatorej po pravici menijo, da ima ta brezsrčnica še več moritev na vesti.

* (Plesal) in se dobro zabaval je — kakor se piše češkemu listu „Česky Vichod“ — pri veselici, ki je bila dne 2. t. m. v vasi Veseli blizu Hotiča, nek stavec v 106. letu, Ivan Malek. Mož je še prav čvrst in hodi poldrugo uro daleč kupovat živeža; tudi oči ima še toliko dobre, da lahko vdene nit v šivanko ter si šiva obleko.

* (Volkovi) so v Ujhelyju, mestu na Ogerskem, tako nesramni, da v hiše silijo. Nedavno tega so otroka, ki se je igral na dvorišču, raztrgali. Občinski zastop je zatorej proglasil svarilo, da z večera nikdo z doma nema hoditi.

Umrli v Ljubljani

od 17. do 19. febr. 1878:

Aleksander Pečnik, obojovnik otrok, 11 m. 21 dni, v znamenjskih ulicah št. 4, za možjansko vodenico. — Anton Potokar, delavec otrok, 16 m., na máhu št. 1, za možjansko vodenico. — Andrej Slokar, prosjak, 81 l., v bolnici, za marazem. — Amalija Šanda, uradnikova vdova, 57 l., v Šelburgovih ulicah št. 3, za mrzlico. — Josip Stegu, učenec inženerske, 25 l., v židovskih ulicah št. 6, za otrpnenjem pljuč. — Alojzij Kramaršič, ujetnik, 49 l., na gradu št. 12, za pljučno vodenico. — Matija Semlič, deželnega sodišča uradnik v pokoji, 71 l., na sv. Jakoba trgu št. 8, za bruhanje m krvi. — Marija Čepelnik, črevijarjev otrok, $\frac{2}{3}$ l., v merošodnih ulicah št. 1, za mrzlico. — Ana Telban, ubožica, 74 l., na Franjevem nabrežju št. 13, za kapjo.

Tujci.

19. februarja:

Evropa: Löwy iz Siska. — Svetec iz Litije. — Stawasser iz Dunaja. — Fliss iz Trbovlja. — Siere iz Trsta. — Roblek iz Litije. — **Pri Maitli:** Adamček iz Dunaja. — Eckel iz Trsta. — Polak iz Dunaja. — Fink iz Gradca. — Eckstein iz Dunaja.

Dunajska borza 20. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63	gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	"	80	"
Zlata renta	74	"	80	"
1000 drž. posojilo	111	"	25	"
Akcije narodne banke	796	"	—	"
Kreditne akcije	229	"	90	"
London	118	"	50	"
Napol.	9	"	48	"
C. kr. cekini	5	"	62	"
Srebro	105	"	20	"
Državne marke	58	"	40	"

Izurjen slovenskejši jezika popolnem zmožen

koncipijent

dobi takoj službo pri advokatu

Dr. Gvidonu Srebre,

(56—1)

v Brežicah (Rann).

Prvikrat v Ljubljani!

Präuscher-jev

po vsem svetu znani

anatomični muzej

deželne redute dvorani.

Vsak dan imajo vanj pristop odrasčeni, od 9. ure z jutra počeni do 9. ure z večera.

V Ljubljani je videti ta muzej samo nekotliko dni, dokler ne odrine proti Dunaji.

V petek je ves dan izključivo odločen damam.

Vstop 20 kr.

(56—1)

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesciera da Barry

v Londonu.

30 let uje je nij boleznij, ki bi je me bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odrasčeni in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prane, i na jetrah; slezini, naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabost, zlató žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, tamenje v ušesih, slabost in blevanje pri nosočih, otočnost, diabet, trganje, slujšanje, blodčico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenca in je boljše, nego dojnikino mleko. — Izkaz iz meš 30.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej izjimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Déde, Dr. Uré, grofinja Castlestuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtovanje zastoj.

Kratki izkaz iz 30.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled primih i občutnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesciera pričel sem jo rabiti in sagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tešne in okusne Revalesciera poponem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Techner, slušatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospodi! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesciera in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesciera zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovljenja moje prisrčne hvalečnosti in poponega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montouis na neprebavljenji, nespanji in hušjanji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanji v prsih.

Revalesciera je 4 krat tešnejša, nego meso, ter se pri odrasčeni in otrocih prihrani 50krat več na onaj, ko pri zdravilih.

V pletenih pačicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesciera-Biscuiton v pačicah in Revalesciera-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 50 kr., 48 tas 4 gld. 50 kr., v prahu sa 120 tas 10 gld.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallis-Quarlesgasse št. 3, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specijalnih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Šušter, J. Šušter, J. Šušter, lekar pri „slatnem orju“, v Keki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju B. Sacherju, v Spijetu pri lekarju Alj. Noviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravalle, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Andrejčcu. (169)